184. szám

A „KEL[illegible] [illegible]zetési díja:
Vidékre po[illegible]y helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhau) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fő vételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttéri cikkek
garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, vasárnap, augusztus 14

BUDAPEST, aug. 12. 1881.

Bizony furcsa mesterség az az ellenzéki logika. Minthogy a conclusiója meg van: mert az változatlanul abból áll, hogy a Tisza-kormány rosz és megbuktatandó; igen természetes, hogy nem az előzményekből kell következnie a conclusionak, hanem megforditva; az előzményeket kell ugy csinálni, hogy az előre megállapitott és változatlanul szemelőtt tartott conclusió valahogyan indokolva legyen. És valóban, ezen a téren nem irigyeljük az ellenzéknek, önfeláldozó erőfeszitését, mert annyi hamis állitást és hamis eszmét kell csoportositnia és vádjait olyan veszedelmes állitásokkal kell indokolnia, hogy absolute képtelenné teszi magát a kormányzásra bármikor, ha állitásait és követeléseit önmagára is fogná alkalmaztatni, ha valamikor kormányra jút. Nézzük csak egy pár állitását, illetőleg vádját, mindjárt rájövünk tévedéseinek veszélyére.

Legtöbbet hangoztatott vád, hogy a hadsereg és polgári elem közötti egyetértést a Tisza-kormány engedékenysége zavarta meg. Igaz ugyan, hogy régebben előfordult olyan Grivicics-féle eset is, midőn nem egyes ember, de az egész alkotmány egy alkotmányos intézmény kebelében lön megtámadva, de azt azok, kik az akkori állapotokat igen kielégitőknek találták, elfeledték és azt követelik a kormánytól, hogy minden katona és minden újságiró felett képes legyen olyan pressiót gyakorolni, hogy vad szenvedélye egyiknek se törjen ki. Sőt tovább mennek; a törvénybe igtatott katonai biróság (helyes vagy helytelen az itt, hol az illetékességről beszélünk, mindegy) itéletét a kormány által befolyásolandónak; utólagosan felforgatandónak tartják, azt pedig épen megkövetelik, hogy katona ügyekben is a kegyelmi tényt ne az uralkodó és hadügyminiszter, de Tisza Kálmán gyakorolja; tehát követeléseikben teljesen ignorálják a kormány illetékességét, a törvényeket és alkotmány legelső fogalmait. Ezek kapcsán kötelességet vállalnak magukra, hogy ha ők lesznek kormányon, nem lesz vad szenvedélyü katona, nem lesz provokáló hirlapiró, a mi csak ugy lehetséges, ha a kormány parancsszava mindenre kiterjed, még az egyéni kihágásokra is. Ha ez valósitható lenne, lehetne az illető ország Eldorádo, de szabad ország egyátaljában nem.

Lássunk egy másik thémát. A kivándorlásnak is a kormánypolitikája az oka, a minek természetes következménye az, hogy ha a Tisza-kormány megbukik, nem lesz kivándorlás; igaz ugyan, hogy „az önálló vámterülettel és nemzeti hadsereggel“ biró Olaszország, Szvájcz és Németország még a lakosság arányához képest is, ötször, hatszor annyit adnak a kivándorlásból, mint Magyarország; nó de ha az ellenzéki vádaskodás megköveteli, miért ne keltené fel az ellenzék azt a reményt, hogy az ő kormánya alatt nem lesz kivándorlás. Mert vagy nem kerül rá a sor és igy örökösen az igéretnél marad; vagy pedig rá kerül és akkor is rá ér megmagyarázni a közönségnek, hogy elemi csapás és csábitás oka a kivándorlásnak, több lenne ugyanezt előbb belátni, de az effélére az ellenzéki lelkiismeret egyátaljában nem köteles.

Azt hisszük, hogy a közönség azon része, mely hisz az ellenzéki vádak bona fidesében, valószinüleg várja azt is, hogy az ellenzék kormányrajutásával nem lesz Németországon vasúti és vám reactió; mert ennek létezésével is a magyar kormány volt vádolva. És igy bizton várhatjuk az ellenzéktől, hogy Európának diktálni fog kereskedelmi és külügyi politikát egyaránt; miután annak változásai miatt a Tisza-kormányt vádolá.

Akkor leszünk hatalmasak!

— — — Nó hiszen csak: Várja — várja — várjatok!

Pejacsevics bánt Eszéken ünnepélyesen fogadták. Este ki volt világitva a város és a polgárság fáklyás menetet rendezett tiszteletére. Rukavina alpolgármester beszédet intézett a bánhoz, a mely igy szól:

„Valamint hazánk minden vidékének lakossága, ugy Eszék városai is hazafias kötelességérzet által lelkesitve és örvendve a horvát-szlavon határőrvidék bekeblezésének régen óhajtott és a napokban bekövetkezett fontos eseménye által, üdvözöl és ünnepel téged, bán, mint azt a férfiut, a ki megemlékezvén egy éve itt e helyen tett igéretéről, erélyesség, nagy tekintélye és hatalmas befolyása által rövid idő alatt kivivta ezt a fontos, korszak alkotó eredményt, miután mások évtizedeken át siker nélkül küzdöttek e czélért. E fényes győzelemért, a mely neked, bán, babérkoszorut szerzett maradandó érdemeid fejében, dicsőitve van a te neved és fényesen fog ragyogni, mint a legtisztább drága ő hazánk történelmében és a háladatos nép szivében, és a legkésőbb időkig ugy fog ünnepeltetni nemzetünk által, mint hazánk ujjászületésének symboluma. Ezért lelkesedett és őszinte zsiviót kiált neked városunk!“

A bán hosszabb beszéddel válaszolt és köszönetet mondott a tüntetésért. A határőrvidék bekeblezésére áttérvén, azt mondta, hogy a bekeblezés mindenekelőtt ő felsége kegyelmének tulajdonitható; de más tényezők is működtek, és pedig a magyar kormánynak becsülettel beváltott szava, azután az ő, a bánnak hozzájárulása, igy oldatott meg ez a kérdés és teljesült a nemzetnek rég táplált kivánsága. Az még nem elég, hogy a bekeblezés megtörtént: a nagy munka ezután következik, a mire sokkal szükségesebb lesz az egyetértő közreműködés. Ő reméli, hogy a nemzet támogatni fogja őt e munkában. Végül elmondotta a bán, hogy szivén hordja Eszék sorsát és iparkodni fog a város érdekeit előmozditani. A bán még egyszer megköszönte a tüntetést, és éljent mondva a királyra, befejezte beszédét.

A jelenlevők, mint a „Pester Lloyd“ jelenti, nagy lelkesedéssel fogadták a bán szavait és ezerszeres zsivióba törtek ki, a tűzoltók zenekara az osztrák hymnust játszotta, és azután távozott a fáklyásmenet.

KÜLFÖLD.

A bécsi „Fremdenblatt“ tegnapelőtti számában egész határozottsággal lép fel azon hirek ellen, melyek a mainaui és friedrichshafeni fejedelmi találkozásokra vonatkozólag a sajtóban felmerültek.

Különösen a „National Zeitung“ ellen fordul, mely határozottan azon nézeten volt, hogy ő felsége Ausztria császára a bajor trónutód kérdését szándékozott rendezni, hogy Lipót herczeg számára biztositsa a koronát. A „Fremdenblatt“ azt mondja, hogy a császárnak e kiránduláson alkalma nyilt Lajos herczeggel barátságosan értekezni, és hogy ez utóbbi távolról sem gondol arra, hogy a trónról lemondjon. Ezen összejövetelek — ugymond továbbá — csak ép annyiban voltak fontosak, hogy a fesztelen minden politikai háttértől ment barátságos érintkezés az osztrák császár és a német birodalmi fejedelmek között világosan bebizonyitötta, hogy az elmult idők harczai teljesen elmultak. Különben ideje volna már, ha a sokféle commentár megszünne, állandó rovatot képezni a hirlapok hasábjain.

—

Gambetta tegnap tartotta első jelölti beszédét Bellevilleben, s ma tartja beszámolóját választói előtt, s jövő héten adja majd programmját ugyanitt. E közben azonban Gambettát ellenjelöltjei megelőzték, a mennyiben mindkettő megtartotta programmbeszédét a bellevillei radicalisok előtt.

Lacroix gyenge szónok lévén, kevés tetszést aratott, de annál nagyobb lelkesedéssel fogadtatott Revillon. Természetes, hogy Gambettát lerántani iparkodott, s azt mondta, hogy menjen Páris jó példával elől s verje le Gambettát, arra aztán következik a vidék is a menynyiben az ő pártját teljesen semmivé teendi. E beszédek után Revillon a Pere-Lachais és Lacroix Bellvilleben jelöltül kikiáltatott.

Észak-Afrikában ujabban küldettek csapatok. Marseilleből e héten ismét két hajó szállt tengerre összesen 2580 katonával és 77 tiszttel.

—

Az angol parlament sessioja, ugy látszik, mégis bezáratik e hó 25-ike előtt, mert az ünnepélyes ministeri pal-ebéd, mely a parlament bezárását, hagyományos szokás szerint rendesen követi, jövő szerdára van kitűzve a greenwichi palotában.

Az irországi Liga különféle mellék egyleteinek titkárai Parnell lordnak egy körözvényét vették, mely figyelmezteti, hogy a két dublini hirlapot az „Irikmant„ és a „Plag of Irland“-ot a Liga megvásárolta, és jövőben annak hivatalos organumai lesznek.

BELFÖLD.

Fővárosi levelek.

Budapest, augustus 12.

Tisztelt Szerkesztő ur! Ez a hét az „előkészületek“ hete. Kiállitások nagygyűlések, fiumeiek fogadása — mind előkészületben s a bevégzés stadiuma felé vannak. Az „illetők“ éppen nem csinálnak titkot fáradozásaikból. Nyiltan buzgolkodnak, sőt azt is be merik vallani ugy négyszemközt, hogy igen sok a dolguk. — És mi elhisszük a nagy buzgalmi intézőknek szivesen, hogy sok a dolguk. Látjuk is.

Van azonban ennél még nagyobb dolguk is, a mit már nem látunk. Nem is mondják senkinek sem, pedig jól tudjuk, hogy odahaza igy titokban hogyan folyik a — dikcziókészités. Mert hát a jövőhét a dikcziók hetének igérkezik. Zichy Jenő gr. az orsz. nőiiparkiállitás megnyitása alkalmával mondandó beszédre készül, lesz ott több is. Országh Sándor egy omnibuszra való beszédet irt össze, a melylyel a fiumeiket igérkezik elragadni (hanehe ezekkel a beszédekkel ragadja el őket, mert az omnibuszokkal ugyan ezt nem teheti!) Az országos tanszerkiállitás megnyitásán örömmel fogjuk hallani a paedagogiainál paedagogiaibb beszédeket. Hát az érdemes tanitók gyülésén!! Szent borzalommal gondolok e napokra és már előre is védszentemmé fogadtam Pestalozzit. . . . Jól is tettem. Mert hát azok az urak, a kik elégedetlenek a helyzettel (nem az a „szükséges“ ellenzék ez. .) igen sokat, rémitően sokat izgágáskodnak, de mindig. Hanem azért mégis többségünk van nekünk, a kik, ugy a hogy mégis csak beérjük a helyzettel. A tizsti kar megalakult, s a nagy többség határozott tetszésére.

A nemzeti szinházról is valamit. A régi ujdonságok cyclusa járja, s tegnap a 104 esztendős „Filozófus“ Bessenyey Györgytől, — ma a 89 éves „Mátyás király“ Szentjobi Szabó Lászlótól kerültek szinre. Valami kegyeletességszerü érzelemmel ment a közönség a szinházba, hogy egy régi, bizonyosan unalmas darabot fog látni, de azért megtapsolja. . . Megtapsoltuk biz' azt tiszta szivünkből, olyan igazán jól mulatott mindenki a Filozótuson, s annak törölmetszett alakjain. Talán czélszerü volna az ilyen régi darabokat a repertoiren hagyni, s nem holmi avitikumokként előszedegetni cyclusokba — kegyeletből. —

A „Mátyás kirá y“ alkalmi darab, s Ferencz királynak koronázására készült 1792-ben. Hogy s hogy nem, a darab mégis csak 1793. julius 3-án került először szinre Budán. Hogy ekkor játszották először, arra nézve a „Magyar Teatromi Zsebkönyvecské“ bev találunk adatot, a mely Pesten 1793 ban nyomatott. Ugyanis az „Ebben az Esztendőben előmutatott uj Játék Darabok Lajstromá“-ban ott van „Busch Eugenius Ur Igazgatása alatt“ előadott „Érzékeny Játékok“ közt a „Mátyás királyt“, a szinmüvek sorozatában pedig azt, hogy julius 3-án adták Pesten, aug. 11, és 25-én Budán, stb.

A mai előadáson is megtelt a szinház, s a darab — a szerepek jó kezekben lévén — kitünő előadásban részesült.

Még egy fontos és kiválóan érdekes szinházi ujdonságot irhatok. Meg fogja önöket lepni. Bláha Luiza asszony végleg megvált a népszinháztól. Mint a „Hon“ mai számában közzé tett nyilatkozatában irja, ő ajánlatot tett a népszinház igazgatójának, hogy kész az eddigi szerződést megujitani. Azonban ez ajánlata nem fogadtatott el. Igy nem ő a bibás, ha a népszinháztól megválik, mert még sértett büszkeségét is áldozatul hozta volna. Most már végkép szakitott a népszinházzal. Hogy azonban a főváros közönsége iránt lerójja háláját, a melyre a főváros lelkes pártolása és szeretete őt ösztönzi, átvette a herminatéri szinházat, szintársulatot alakitott, a melynek „Blaha Lujza népszinmű társulata“ lesz a czime! — Az engedélyt erre a fővárostól meg is nyerte. Most ott ott is folynak az előkészületek.

Ime! Azt hiszem, levél befejezésének ez a hir elég csattanós.

És igaz! L. E.

A KELET TÁRCZÁJA.

Szaglászat.

Meg van irva. . . .

Meg van irva, hogy az a nemzedék, a melyik utánunk jön, szegényebb lesz egy tehetséggel nálunknál.

Mi hallunk. . .

Mi halljuk (én legalább itt fektemben hallom) ezt a fenséges zenét, a mit a szél visz végbe.

Előbb alattomosan belétűt a magyarófa bokor lombjai közé. A levél elkezd remegni, rásimul egymásra s valami szúró, éles hangot hallat. . . Aztán rácsap szél uram a hosszukó levelü kőrisre. Egyszerre egy egész ág esik a másikra. A vékony szárakon nyulakodó levelek sivitani kezdenek; mindenik azt mondja a másiknak: „ne bánts!“ Közben merész hajlással meging az ákácz. Oly alázatos nagy ivben kanyarog a föld felé, mint egy jó dereku udvaroncz — s oly gyáva a veszélylyel szemben, mint az udvaroncz. Hajlongásában suttog halkan s levelének ezüstös hátát forditja a hangos szél felé. A fenyő sohajt mélyen, a nagy cserfa morog haragosan.

Erre a zúgásra ijedten retten meg egy veréb — csipegve száll odább — s itt a lábom alatt fektéből megugrik egy pár mezei tücsök. Szárnyuk a szökésben sivit: cirp . . cirp. . .

Mind e búgás, zaj, moraj, madárszó, tücsök cirpelés: zene. Primitiv zene ugyan . . de mi halljuk.

. . Mi halljuk azt a fenséges zenebonát, melyet a jövő időkre apelláló muzsikusok szerzeményei után fujnak, dalolnak, recsegtetnek szinházakban, hangversenyekben. Tuba, helikon bömbölését, klarinét visitását s trombiták harsonását, vadászkürt bugását.

Mi halljuk a zenét.

Am meg van irva — egy könyvben valahol, bizony nem emlékezem hol! — hogy e boldogság csak a miénk. Az utánunk jövő valamelyik nemzedék halló érzékei úgy el lesznek koptatva, hogy nem fogja hallani a zenét.

Kimutatta egy tudós és alapos német, hogy micsoda primitiv zenei alakzatok voltak tetszetősek a hajdankorban. A kis tercz ismeretlen vala, a kvint (mitől ma borzad a classikus muzsikához szoktatott fül) égi hármoniának tetszett stb. . Jőnek idők, mikor a fül éktelennek s bevehetetlennek tartandja Wagnert, Lisztet (s valószinüleg Rauchleitner helyi zenekompozitort is) és . . és szagolni fogunk muzsikát.

Muzsikális gyönyörüségek helyett dallamokat fogunk szippantani az orrunkkal. Ugy leend, hogy illattal telitett flaconokat állitandanak majd fel scála szerint. Rugók nyomintására systhematikusan pattannak ki a dugók s egy nagyszerü illathármonia árad szét. Az ember csak végig dől a pamlagon s kidug például az üvegekből egy „Gott erhaltet.“ Ki a mit szeret.

Ez lesz jövőben a zene.

Mindez meg van irva — de őszintén szólva én nem hiszem.

Nem hiszem pedig azért, mert az a praxisom van, hogy a sokféle illat összekeverékéből nem hogy kellemes, élvezhető hármonia lenne, de: büzlesz.

Ha egyáltalában lehetséges volna az üvegek kidugása által a mostani muzsikális gyönyöröknek megfelelő „szagolmányokat“ eléállitani, úgy a gyors tempóju üveg kidugások teljesen lehetetlenek volnának. Csupán rendkivül lassu adagiókat, lárgókat lehetne kidugni, mert ha szapora egymásutánban következnének a különbféle illatok, abból bűz támadna.

Itt van élő bizonyságul Kolozsvártt a kötő-utcza.

Méltóztassék akárkinek ide fáradni, s meggyőződhetik, hogy a németnek nincs igaza. Kidobnak itt az utczára például egy csomó rózsát, majoránnát, muskátlit — igaz kissé hervadt állapotban —; kidobnak főtt murkot, czellert, karelábét; kiöntenek mosdóvizet, melyben illatos szappanynyal szép asszony mosdott; ott felejtenek egy-egy jó marok szénát (miből a „heu parfüm“ is készül), az árok csak ugy pompázik baraczkhéjtól, éretlen szilvától, körtecsutkától, sőt csirke- és libacsontok is nyugosznak ottanottan, (melyek oh mily fenségesen illatoznak lábasban és tálban!); terem itt a falak mellett kövér fű, fehér virágu pukkantó, sárga kutyatej — — és azt hiszik önök, hogy valami jó illat van a kötőutczában?

Mondhatja-e önök közül valaki, hogy az elősorolt holmik közül valamelyik nem volna illatos jószág? Nem! És mégis együttthatásukban, állitom szentül, hogy egyáltalában nem kellemetesek.

E szerint a németnek nincs igaza, ugy, hogy napirendre térhetünk felette. Ez egy adat elég élesen szóló (jobban mondva büzlő), de van a dolognak egy más oldala, melyet e theoriával szemben épen mi állithatunk fel, s ez az, hogy: nem a tulmüvelt emberi szervezetek lesznek arra utalva, hogy végén a hallásbeli gyönyörüségek feladásával, orrukkal szerezzenek élvezeteket — de sőt ellenkezőleg, a legkevésbé mivelt osztály használja leginkább az orrát és élvez leginkább e testrészével.

A legmiveletlenebbekről szólok és nem emlitem önöknek az éhes diákot, ki délfelé — ha egyáltalában mi kilátása sincs ebédre — sültek illatától párolgó konyhák előtt sétál s földöntuli kéjjel szippantja a levegőben szállongó pergelődő libazsirt; ki annyira elmegy képzelgésében, hogy piszkálja a fogait, mintha evett volna abból az üdvből, melyet a tűz lángjánál pirkasztanak.

Nem emlitem önöknek a finánczot, ki (mint azt városunk egyik érdemekben fiatal képviselője panaszolta a mult országgyülési cyclus alatt) beszédbe elegyedik a székelylyel s szó közben egyszerre csak rárivall a békés honpolgárra: „Estánbá, kied finánczolatlan kisüstös szilvamagon csepegtetett pálinkát ivott. Érzem . . . Hol kapta kied . . . ?“

Nem emlitem a vizslát, az agarat, melyeknek, bárha hallóérzékük nincs elkényeztetve a muzsika által, orruk mégis annyira kitünő, hogy megérzik a nyulat is, fürjet is, sőt olykor a speisban felakgatott kolbász illatát is.

Nem emlitem önöknek, szemben e magasztalni való orrokkal, városunk rendőrségét, mely nem érez meg semmit, sem sikátorok bűzét, sem széna- és zab-emlékből rakott halmokat a sétatér mögött, sem kamrafeltörő tolvajokat s egyéb törvényellen cselekvő tollatlat kétlábuakat — bárha rendőrségünkre senki sem foghatná rá, hogy muzsikagyülölő volna — de nem emlitem mindezeket.

Egy tényt emlitek csupán, a legcsattanósabbat, a legmeggyőzőbbet. Azokat a kedves kis laczikonyhákat emlitem, melyek Kolozsvárnak, az erdélyi részek fővárosának a főterén, a régi idők kiváló emlékének, a fenséges gothikus templomnak keleti oldalán pompálnak, füstölnek, gőzölnek és illatoznak — és azokat, mik a konyhák mellett történnek.

Ott vannak munkában városunk e specialitásai mindennap, megnézheti őket akárki. Külsőjük keveset igér. Az idő által megviselt, megfeketedett eszterha alatt egy portól szürke ablak, egy repedezett semmilyen szinü ajtó. Az ablak alatt egy csapda, a melyen zöld tányérban rezgő kocsonya s kocsonyából kikaczagó husdarab pihen, egy alma, egy kiaszott kifli, néhány fő piros hagyma, fokhagyma csendes szomszédságában. A csapda előtt egy portékás láda, ládán üveg, üvegben rozmaringszárra töltött pálinka, pálinkához pohár és két-három akkora fekete kenyér, hogy ha az ember kivájná a belsejét, a karimájában kényelmesen ellakhatnék egy vándor oláhczigány család gyermekestől, bornyastól, malaczostól, szekerestől és lovastól egyetemben.

Benn a konyhában egy egyszerü tüzhely. Nem fényes, sőt kormos és piszkos; nem dús, sőt szerény, mennyiben csak egy fazék van rajta, mely azonban vaskos, a kozmánál is, és természeténél fogva is. A tüzhely mellett még egy portékás láda, láda mellett kövér asszony, kövér asszony kezében kés, kés alatt apróra vágott hagyma, petrezselyemlevél s körülötte a fazékból kiáradó pára, kemencze ajtón feltörő maró füst. Asszonyon és kemenczén kivül egy keresztberótt lábu asztal és egy pad — és a falon abáló, villák, kanalak, siritők és szürők, sótartó és egyéb semmi. Semmi luxus, semmi hasztalan pompa.

Ez a konyha. A konyha előtt emberek állanak. Teljesen müveletlen s zenével sem magosabbal, sem alantosabbal nem foglalkozók, kik olykor, ha duda-szuszt, vagy furulya sipolást hallanak. Ketten, hárman egymásnak támaszkodva nézik merő szemmel a kövér asszonyt, a párolgó fazekat, a kocsonyás tálat, a hagymát, sőt tán a rozmaring szárra töltött pálinkát is.

Előbb bizonyos sötét gyülölség van a tekintetükben. Mereven rászegzett szemgolyójuk kiül a sötét szemöld alatt s ajakuk összeszorul. Majd enyhe szellők meglebbentik a laczikonyhában születő gőzt s hagyma illat árad ki a térre.

Erre a szagra a mélázó honfinak engedni kezd orczáján a szigoruság. Szeme kisebb lesz, szája körül két mély ráncz képződik, orra felhuzódik, homloka kiderül s széles mellét egy mély szippantás emeli ki. Nyakát felnyujtja a honfi, mint egy zsiráf, öntudatlanul mosolyogni

Jövő számunk a közbecsö ünnep miatt szerdán jelenik meg.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Zsidóüldözés Poroszországban.

Az oroszországi zsidóüldözésnek miben sem maradnak mögötte a Poroszország keleti tartományaiban előfordult kihágások. Hammerstein, Falkenstein, Konitz (porosz) Rummelsburg, Schievelbein (pommeráni) helységek az utóbbi napokban rablással és véres jelenetekkel kapcsolatos zsidóüldözések szinhelyéül szolgáltak. De mégis legnagyobb mérvet öltöttek a kihágások mult vasárnap Schievelbein községben, honnét 8 ki kelettel ezeket jelentik.

Esti 8 órakor a rendőrség betogott egy ittas embert, ki az utcákat „hep, hep!“ kiáltásokkal barangolta be. A mint a dolognak hire terjedt, nyomban 600—700 ember gyült össze a városház előtt, retenetes zajjal követelve a fogoly szabadon bocsátását; mikor pedig a rendőrség szétoszlatni akarta őket, bedobálták a városház ablakait. Ezután a tömeg az „Én porosz vagyok“ kezdetü daléneklése mellett a vásártérre vonult s megkezdte a zsidók házainak s boltjainak rombolását, hogy azt toll alig képes leirni. Ajtókat, ablakokat feszitővasakkal s fejszékkel törtek be. A lakosok padlásra vagy keresztény szomszédokhoz menekültek. A tömeg aztán berontott a házakba s mindent összerombolt. Az egész piacz kidobált árukkal, szivarokkal stb. volt tele. De legrettenetesebb pusztitást vittek véghez Jacobus szeszfinomitónál, kinek üzletében egy ép palackot nem hagytak. A kihágás vezetői maguk közt oszták fel a rablott holmit. Akadtak olyanok is, kik egy hordó borszeszt meggyujtottak, hogy a házat a zsidók fejére pörköljék, de a tüz szerencsére jókor el. oltatott. Két öreg embernél mindent elpusztitottak s aztán előkeresték a pincéből, a hova menekültek és félholtra verték őket. A rendőrség mire sem mehetett a már 1000 főre szaporodott dühöngő tömeg ellen. Az utcák árkaiban pálinka, olaj és petroleum folyt. Asszonyokat, leányokat (a fosztogatók családjaihoz tartozókat) lehetet látni, amint szövetekkel, vászoncsomagokkal terhelten siettek haza, hogy a zsákmányt biztonságba helyezzék. Végre éjjel fél 12 kor, mikor már a zsidók szorongatása s fosztogatása harmadfél órán át tartott, az agg harczosok egylete vonult ki s szurt, vágott mindenkit, a ki elég gyorsan nem menekült. Igy végre helyreállott a nyugalom. A börtönök pedig megteltek. Az okozott kár 12 ezer tallérra becsültetik.

Mint a berlini „Prov. Korrespondenz irja, a hátsó-pommeráni és kelet-poroszországi hatóságok a legnagyobb erélylyel való eljárásra utasittattak, hasonló rendzavarások meggátlása végett.

A király körutja.

Ő Felsége aug. 11-én reggel elutazott Bludenzből az Arlbergbe. Bludenz lakosai szives bucsut vettek az uralkodótól; hölgyek virágbokrétát nyujtottak át neki. Mindazon helységek, melyeken ő felsége átutazott, fel voltak lobogózva és diszitve; a házakon és diadaliveken üdvözlő feliratok voltak. A papság, a hatóságok és az iskolai ifjuság mindenütt várta és lelkesen üdvözlé az uralkodót. A király 11 órakor érkezett Langenbe, a hol az arlberg-alagut nyugati bejárata van. Az összes épületek fel voltak lobogózva és izlésesen diszitve. Az uralkodó megtekinté a furógépek kisérleti munkáját, a gépek csarnokát, azután az összesereglett munkások lelkes evviva kiáltásai közt az alagut bejáratához ment. Az alagut fényesen van kivilágitva. Ő felsége Lott főépitészeti tanácsos által kalauzolva, megelégedését fejezte ki a munkálatok haladása felett.

A király ezután Stubenbe utazott, ott reggelizett és egy órakor St. Antonba érkezett, mely diadalivekkel, lobogókkal, koszorukkal volt diszitve. A papság, a hatóságok, az épitési vállalkozó és a mérnökök által fogadtatván, megtekinté a gépeket és azután az alagutba ment, melyrészint villamos fénnyel, részint légszeszszel és gyertyákkal volt kivilágitva. Visszatérvén ő felsége, a számára felállitott sátorban egy pohár champagneit üritett a nagy mü sikerére, és azután a jelenlevők lelkes tüntetései közt a lövőhelyre ment és a lövészek vinaros tetszése közt két lövéssel nyitá meg a lövést, melyek mindegyike fekete pontot talált. Ő felsége köszönetét fejezte ki a fogadtatásért és folytatta utját Landeckbe.

Az érintett helyiségek lakossága mindenütt ünnepélyesen fogadta az uralkodót. Landeckben a király a jelenlevők közül nehányat megszólitott és leereszkedő modora által meghóditá magának az egyszerü parasztok sziveit. Az ebéden számos pap és paraszt is jelenvolt. A helység, a magaslatok bengáli tüzzel voltak kivilágitva.

Azalatt, hogy ő felsége Telfsben reggelizett, az itteni dalegylet producálta magát. A veteránok fölött tartott szemle alkalmával föltünt az uralkodónak, hogy a zászlótartó tömör arany lánczot viselt; a kerületi kapitány azt a felvilágositást adta, hogy a lánczot Lipót császár ajándékozta, a zászló pedig 1765-ben készült.

Ő felsége programmjába fel van véve, hogy a szemle után meglátogatja az innsbruki kórházat és a neuhausi üvegfestő gyarat. A hivatalos bemutatást követi a küldöttségek fogadtatása, az országos lövölde és a katonai lövölde meglátogatása és Amras vár megtekintése, a melynek „spanyol terme“ kiváltképen emlitésre méltó.

Az orsz. tanitógyülés.

augusztus 12.

Az országos tanitógyülést Budapesten tegnap reggel 8 órakor nyitotta meg Békey Imre tanfelügyelő a képviselőház ülés termében. Békey üdvözli a megjelenteket, s azután fölkéri, hogy korelnököt válaszszanak. A gyülés egyhangulag Gáspár János Dobokamegye tanfelügyelőjét választotta meg, ki a gyülést rövid beszéd kiséretében ujra megnyitotta. Ezután korjegyzőknek Berecz Gyula fehértemplomi és Rieger Imre kolozsvári tanitók választattak meg. Következett a kijelölő bizottság választása, melynek eredményeként megválasztattak: Zádor Gyula pozsonyi, Papp Péter debreczeni, Sárkány Gábor beregi, Lakits Vendel budapesti, Györgyössy Rezső aradi, Vass Mátyás szegedi, dr. Kiss Áron budapesti és Szeligman Eleazár szintén budapesti tanitók. A kandidáló bizottság félrevonulván, az elnök felfüggeszti a gyülést. Körülbelül félórai tanácskozás után a kijelölő bizottság megtette ajánlatát, mely szerint elnökségre ajánltatnak Békey Imre, dr. Kiss Áron és Vass Mátyás. Alelnökségre Göbel János, Péterffy Sándor és Györgyössy Rezső. I. jegyzőségre Berecz, Lakits, Rieger. II. jegyzőségre Petrovay, Szánthó, Erdélyi. III. jegyzőségre Csathó, Bálint és Majelis.

Elnök jelenti, hogy a kormány és a fővárosi képviselője megérkeztek. Meghivásukra külön küldöttség ment. Gönczy Pál min. tanácsos és Ráth Károly főpolgármester megjelennek a teremben s a ministeri székekben helyt foglalnak, mire az elnök ünnepélyesen bemutatja őket a gyülésnek. (Harsány éljenzés.)

Ezután Gönczy Pál a szószékre lépett, s ugy a közoktatási minister, mint saját nevében üdvözli a gyülés tagjait, higgadt s békés tanácskozásra hiván fel őket. (Éljenzés és taps.)

Gáspár János a gyülés nevében üdvözli vissza a ministert és képviselőjét.

Ráth Károly főpolgármester a főváros nevében üdvözli a gyülést, hangsulyozván beszédében a tanitók fontos állását a társadalomban. Végül áldást és sikert kiván a gyülés működésére.

Gáspár János ez üdvözletre szintén meleg szavakkal felel, s köszöni meg a fővárosnak tanusitott érdeklődését s végül bemutatja a szintén megjelent Kammermayer polgármestert, kit élénken megéljeneztek.

Következett a tisztviselőkarra való szavazó czédulák beadása.

A szavazás eredménye a következő: Beadatott összesen 188 szavazat. Ebből a kandidált elnökök közül Békey Imre 112, Lakits Vendel 72 szavazatot kapott. A többi szavazat megoszlott. A jelölt alelnökök közül Göbel János 102, Reberics Imre 48 szavazatot kapott. A kandidált jegyzők közül Berecz Gyulára 174, Csathó Alajosra 113, Rieger Imrére 96 szavazat esett, a többi szavazat megoszlott. Megválasztattak e szerint elnökül Békey Imre, alelnökül Göbel János, jegyzőkül Berecz Gyula, Csathó Alajos és Rieger Imre. Békey Imre zajos éljenzés és taps közt elfoglalja elnöki székét s meghatva köszöni meg a bizalmat, s kitartást kivánva a tanácskozáshoz, a gyülés támogatását kéri. (Éljenzés.) Ezután bemutatta az előkészitő bizottság munkálatait. A bizottság 194 képviselőt verifikált s a képviselőket a gyülés és elnök inditványához képest vita nélkül igazolta. Ezzel a gyülés véget ért.

Holnap reggel 9 órakor a gyülést folytatják.

Előpataki gyógyvendégek névsora.

1881. augustus 3-tól aug. 8-ig.

Greszkovitz Vilmos polgármester Medgyesről 1, Martsa Miklós kereskedő Bukarestből 1, Stefanesku Demeter birtokos Pitestről 3, Georgescu Constantin birtokos Bukarestből 3. Sándor Anaszasztaszia gazda M. Kövesdről 1, Niculescu Constantin birtokos Szlatinaról 1, B. Szentkereszty Zsigmond birtokos Bunról 1, Dr. Butarescu J. orvostudor Bukarestből 1, Tomescu E. F. birtokos Pitestről 1, Gutter Helena magányzó Pitestről 1, Dimescu Miklós kereskedő Plojestről 3, Minkulescu Froza birtokos Plojestről 1, Iby Antal birtokos Jassyról 1, Iliescu Aniko kereskedőné Szlatinaról 1, Kaizler Antal birtokos Bősházáról 1, Bretter Samu birtokos Kis Bunról, Barózzi P. ügyvéd Foksánról 1, Helmbold Sarolta iparosné Brassóból 4, Kuttádi Péter birtokos Krajováról 1, Wisky Ferencz hivatalnok Zilahról 1, Nagy Katalin birtokos Imecs alváról 1, Imescu Constant tanár ur Bukarestből 6, — Lewkovics Henrik házaló Budapestről 1, Boerescu Miklós lelkész Pitestről 1, Vlassa Emil hivanok Balázsfaltaláról 3, Petrescu Mari magányzó Bukarestből 2, Dumitrescu Jorgu kereskedő Bukaresterről 1, László Péter molnár Radnétról 1, Friedmann Juli haszonbérlő Pocstelkéről 2, Coltescu János kereskedő Bukaresteről 6, Sterin Katalin kereskedő Kimpulung 1, Teuts Frigyes jegyző Valdsirról 2. Strobel Rozália tanárné Bukarestből 1, Lebovics Samu kiskereskedő Budapest 1, Hagi Constantinescu birtokos Bukarestből 1, Disman Ilias birtokos Giurgevoból 1, Csobán Mihály magányzó Aradról Csató Lajos ügyvéd Balázsfalváról 1, Duvlea ügyvéd Fogarasból 1.

Közölve lett	63.
Összesen	790.
Főösszeg	853.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. augusztus 13.

— **A hivatalos lapból.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister, Komáromi Andor, a háromszékmegyei tankerület ideiglenes vezetésével megbizott czimzetes miniszteri fogalmazót, Háromszékmegye kir. tanfelügyelőjévé végleges minőségben kinevezte.

Helyi hirek.

— **Kitüntetés.** Egyetemünk mult évi rektorát Dr. Haller Károlyt azon kitüntetés érte, hogy az uj egyetem és a nevelés ügy körül szerzett érdemének elismerésétül ő felsége a III. osztályu vaskorona-renddel diszitette fel. A legmagasabb helyről származó ez elismeréshez a derék férfi nagy számu tisztelőinek őszinte öröme csatlakozik.

— **Nemzeti szinház.** Tegnap a „Kapitány kisasszony“-t ismételték. Kis számu közönség nézte végig az előadást, a mi nem is csoda, s nem is baj. Nem csoda, ha a tikkasztó nyári napok után a bájos, hüvös és holdvilágos estét szivesebben tölti el a közönség a sétatér lombjai alatt, mint a szinművészet e meleget sugárzó deszka-templomában, s nem baj, mert legalább a nyári szinidény nem fárasztja ki a szinházlátogatókat s nem lesznek majd a téli szinház padjai üresek. Az operett elég jól, összevágólag adatott. Megemlékezünk ifj. Szilágyiról, ki elég szerencsével játszott, s ki, ha kevesebbet esetlenkednék, kevésbé akarna szüntelenül központja lenni a jelenetnek, melyben szerepe van — észrevehetőbb s mindenesetre élvezhetőbb volna. Régi igazság az, hogy minden tulság az óhajtással ellenkező eredményt szül.

— **Közgyülési meghivó.** Intézetünknek a folyó hó 7-ikére összehivott rendkivüli közgyülése a tagok kellő számban meg nem jelenése miatt, nem tarthatván meg, van szerencsénk az összes alapitó-, működő- és pártoló tagokat, a holnap, folyó hó 14 én d. e. 11 órakor, saját helyiségében tartandó közgyülésre azon megjegyzéssel meghivni, hogy e közgyülés, hivatkozással alapszabályainak 16 § ére, a megjelent tagok számára való tekintet nélkül, érvényesen határozni fog. — Tárgy: A választmány javaslata helyiség nagyobbitás és zongoravétel iránt. Kolozsvártt, 1881. aug. 13-ikán. A „Kolozsvári Zene-Conservatorium“ nevében: id. Bodor Pál, elnök. Magyaróssy Gyula, titkár.

— **Fillérestély.** A kolozsvári iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete holnap tartja meg lapunkban már emlitett fillérestélyét, melynek jövedelme nehány iparos ifjunak a debreczeni kiállitásra leendő elküldésének költségeire fordittatik. A fillérestély a lövöldében tartatik s nemcsak az ének, szavallat, zene és a programm végében következő táncz folytán nyujtandó kellemes szórakozás okán, de a jó czél miatt is melegen ajánljuk törekvő iparos segédeink e mulatságát a közönség különös figyelmébe. Ugyane czélra Bartha Miklós ur a vigadó nagy termében „Az én inaskorom“ czimen 20 kr. belépti dij mellett felolvasást fog tartani.

— **A kolozsvári** keresk. és iparkamarát értesitette f. é. 22,873. sz. a. a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi minister ur önmlga, hogy a magyar orsz. gazdasági egyesület f. é. október hó 1. 2. és 3. napjain Budapesten a közönkelen „gyümölcs- és konyhakertészeti kiállitást“ rendez, és a jelesb gyüjtemények és tárgyak kiállitói arany-, ezüst- és bronzérmekkel és pénzbeli jutalmakkal fognak kitüntettetni. Bejelentési határidő: f. é. augustus 20-ika. — A kiállitás részletes programmja megtekinthető a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara irodájában, a hol a bejelentési ivek is kaphatók.

— **A „kolozsvári** Polgári dalegylet“ által folyó hó 7 én a „Hója“ nevü erdőben rendezett erdei kirándulás alkalmával felülfizettek: Benigni Sámuel 2 frt, Minorich Károly 1 forint, Deák Pál 1 frt, Végh József 1 frt, Walter Ede 1 frt, Akeszmann Albert 1 frt, Ifj. Warga Daniel 1 frt, Szántar Ferencz 1 frt 10 kr, Kónya Albert 1 frt, Endstrasser Benedek 1 frt, Szepesi Mihály 1 frt, Kővári K. 1 frt, Fekete István 1 frt, Sodlinszki N. 1 frt, Becsei Hugó 1 frt, Ferenczi Károly 1 frt, Csernyanszki J. 1 frt, Bakk Lajos 1 frt, Szeszák Ferencz 1 frt, Barcsai Janosné 1 frt, Magyari Mihály 50 kr, Banyai István 50 kr, Fröhlich Árpád 50 kr, Weinhold Tivadar 50 kr, Szuchán Alajos 30 kr, Tóth Mózes 50 kr, Kubiksek D. 50 kr, Tomán Viktor 25 kr, Oriold József 30 kr, Bökkel Károly 50 kr, Kajetán Endre 50 kr, Bogyó J. 50 kr, Lőrinczi József 50 kr, Maksai Gábor 50 kr, Gazdagfalusi Mihály 50 kr, Balla László 50 kr, Knauer József 80 kr, Budai Ignácz 20 kr, Bilinszki 50 kr, Horváth Károly 50 kr, Matusek József 50 kr, Walter Gusztáv 50 kr, Toma Sándor 50 kr, Czirják Samu 50 kr, Rácz Mihály 20 kr, és Andrásofszky Lajos 50 kr. Fogadják a nemes szivü adakozók az egylet hálás köszönetét. A rendező bizottság.

— **Időjárás.** Európában: A nagy légnyomás (763—764) a kontinens nyugati részében a depressió (755) annak északi és északkeleti részében van. Magyarországban helyi nagy légnyomás (762—763) képződött. Az idő a depressionális részben többnyire borus, változó esőkkel és kisebbedett hőmérséklettel. Hazánkban: részben, északias, részben délies mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet főleg északkeleten, jelentékenyen alább szállt; a légnyomás általában nagyobbodott. Az idő napos-derült felhős-borussal váltakozó (derengő, borongó;) helyi esőkkel gyérebben mint tegnap, de helyenkint mint Egerben, ma is jelentékeny nagy mennyiségben. Selmecz Bányán vihar volt. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: A változó jelleg tartossága mellett derengő, borongóval váltakozó időt várhatni továbbra is helyi esőkkel.

Hazai hirek.

— **Tisza Kálmán** ministerelnök, mint az „Egyetértes“-ből nagy részvéttel értesültünk, nemcsak üdülési, de egyszersmind gyógyulási

---

kezd, mint egy polyás buba s roppant kezei felemelkednek homlokáig, minden szónál ékesebben mondva: „oh mily mennyei illat!“

Majd oda szól vigyorogva félszájjal a társához:

„Tu . . csápe serbe . . . Simczesty?“

Mi nem kevesebbet tesz annál, hogy: te hagymát főznek . . . Érzed?

Nos tisztelt olvasó: im ez a honfi (nem tudom hogy hivják, de nem is szükséges a nevét tudnom!) mily finom szaglással bir. Hogyan ál-terálja benső világát az illat, hogyan hat jó vagy rosz kedvére az ételszag, hogy megérzi a hagymát!!

Hasonlitsa most már kegyed e müveletlen egyént össze egy müveltel. Gondoljon például arra, hogy ha kegyed végig kénytelen menni városunk főterének ezen helyén, nem fogja-e be kegyed az orrát s nem enged-e oly savanyu kifejezéseket kiülni orczájára, hogy azt lehetne hinni, miszerint fel sem tudja kegyed fogni, micsoda pompás illat az, mi azon konyhából kiárad.

Bizonyára azon honfinak jobban ki van fejlődve a szagló érzéke, bizonyára azon honfi jobban élvez az orrával, — bárha egyáltalában nincs halló érzéke, tulérzékenyedve, nincs a muzsika által elcsigázva.

Városunk helyesen teszi, hogy ott tartja azokat a laczikonyhákat. Ha ugyan némely emberuek (a kaputos osztálynak) kellemetlen is — ha tán nem a legszebb is, az nem baj!

Azon konyhák mindenesetre szagolható bizonyságul szolgálnak a mellett, hogy a németnek e czikk elején elmondott theoriájában nincs igaza. Csak ezért is érdemesek az életre ama konyhák.

Mert t. uraim! a németet ütni kell, a hol lehet.

Szunyog.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenharmadik fejezet.

A veszély órája.

(Folytatás.)

Miután mr. Graham levelében abbeli szándékát fejezte ki, hogy a new-yorki kikötőnél várni fog, hogy érkező leányát s Gertrudot fogadja, tehát Jeremy orvos nem tartotta szükségesnek, védenczeit tovább, mint Albaniig elkisérni, hol biztosan betelepitvén őket, a nyugati vaspályán, folytathatta nejével utját Boston felé; mert Jeremyné égett már a vágytól hazaérkezhetni, s a mellett nem volt kedve New-York fővárosát, az év e hő szakában, még egyszer meglátogatni.

— Isten vezérelje, szólott, a mint a Hudson egyik gőzösének fedélzetén elbucsuzott Gertrudéktól, félek, tette ho zá ez utóbbihoz fordulva, hogy szivét Satarogában hagyta; nem néz ki oly vidámnak, mint mikor megérkeztünk. Hanem ily helyen nem veszhet el még is végkép ugy hiszem, s azért remélhetőleg mielőtt Bostonba érünk, minden rendén lesz ismét.

Az orvos alig távozott el, s már csak nehány percz volt még az indulásig, midőn egy csoport fiatal ember jelent meg a hajón, kik, miként Gertrud találta, igen hangosan beszéltek, s nevettek arra, hogy az illemszabályok és műveltségnek teljesen megfeleljen maguk viselete és e csoport fiatal ember között volt miss Clinton is, ki mint látszott, az ifjak tréfái s ingerkedéseinek tárgyát képezte, mi azonban csak hizelgett neki s igen tetszett, mint nevető s piruló arcza mutatta, bár néha ugy tett, mintha félig sértve érezné magát. Végre a nevető fiatalok arczkifejezése s pár halkan kiejtett pszt! arra mutattak, hogy olyan valaki közeledik, kinek nem szabad észrevételeiket meghallani, s e perczben meg is jelent Szulliván Vilmos, kezében uti táskával, karján nagy plaiddal, s komoly tekintettel, mintha a tegnap esti bosszuságot még nem feledte volna el egészen, elhaladott Gertrud előtt, ki hirtelen lebocsátotta fátyolát, s Isabellához lépett, hogy a kezében levő tárgyakat egy közelében álló székre letegye.

Azonban alig váltott pár szót miss Clintonnal, midőn hangos csengetés jelezte, hogy a nem utazóknak ki kell szállni a hajóról, s Villinek sietnie kellett, hogy távozzék. Ez alkalommal Gertrudhoz egy lépéssel közelebb jutott, ki tisztán hallotta a távozó e végszavait, melyeket Isabellához intézett.

— Ha igérete szerint sietni fog, hogy csütörtökig visszajöjjön, megkisértem, nem nagyon türelmetlenkedni addig.

Egy perczel később, mozgásba jött a gőzös; ezalatt azonban egy hosszualak, mely épen azon perczben ért a kikötőhöz, midőn a hajó elmozdult a parttól, az utasok nagy rémületére merész bátorsággal átugorva a jókora közt, mely a hajót elválasztotta a parttól, behatolt egyik hajó szobába ledobta magát a pamlagra, könyvet vont elő zsebéből, s nyugodtan elkezdett olvasni.

Mihelyt a gőzös teljes erővel haladott tova, s Emiliáék közelében csend lett, ez halkan kérdezte Gertrudtól:

— Nem a Clinton Isabella hangját hallottam az imént?

— Itt van a hajón, felelt Gertrud, a fedélzet tulsó felében ül, de háttal fordulva felénk.

— Nem látott minket?

— Azt hiszem látott, viszonzá Gertrud, errefelé nézett, midőn társaival helyet keresett.

— S akkor azon helyet választotta, mely ellenkező oldalon van.

— Ugy van.

— Tán ő is New-Yorkba utazik, hogy Grahamnéval találkozzék.

— Nagyon valószinü, erre nem is gondoltam.

Szünet állt be. Emilia gondolatokba látszott mélyedni. Ekkor lehető leghalkabb suttogással kérdezé:

— Ki volt azon ur, ki midőn a hajó elindult, hozzá jött volt?

— Villi, volt a remegő, halk felelet.

(Folyt. köv.)

Az erdélyrészi kárpátok állatvilága.

II.

A dombregiók faunája.

A hegy-dombos országrész hullámszerü emelkedésével jelentékeny számban szaporodik a sajátszerü állatfajok száma is, s ez okból jobb áttekintés végett, már inkább az ösmert systematikus sorrendhez kell alkalmaznunk magunkat. Természetes, hogy egyes előhegyeink sziklás részeinek alanti fekvése és a melegebb klima szüksége teszik, hogy azoknak sajátszerü állat alakjait is figyelembe vegyük a dombos regiók faunájával együtt.

Az emlősök közül egynéhány ritkább denevérfaj képviseli ezen róna sajátszerü állatalakjait, melyet a madárvilág tollas dalárainak nagy száma élénkiti, melyek mezőn, rét és erdőn tartózkodnak vagy pedig a költés idejét itt töltik a nyár folyama alatt. Mint ritkább és faunánkra jellemző madár fajokat, kiemelhetjük a fehér körmü vércsét, a gyurgyalogot, a magyar csalogányt, és a selyem farku locskát és egyes években a falkuszót is, mely nálunk — mint egy különös alfaj csak, régi tölgyfa-erdőket lakik s ezt hangos kiáltásával tölti el és ezért erdei fecskének is hivják.

A reptiliák közül a nagy zöld gyik, a középrészek napos dombjain, s fali gyik, mely a meleg köves barlangokból egész az előhegységig merészkedik fel, az osztrák sima vipera, a sárgahasu vipera és a homok vipera, melyek a dévai várromokban is gyakran előfordulnak s még a vöröstoronyi szorosnál is találtattak emlitésre méltók, mig a közönséges vipera csak inkább az előhegységekben él.

A rovarok rendjéből megint a bogarak faj-gazdag rendje az, mely ezen rónában is igen sok különös faunánk területének jelemző alakjait nyujtja.

A pillangók közül igen természetesen még ritkább és több faj nálunk, különösen a Zygaena Emma, Agrotis nagyagensis és a különben csak az Ural hegységben előforduló Cuculea frandatrix. Az állatvilág jellemzésére dombos vidékeinken, nem annyira ezen jelentéktelen ritka-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

szándékkal hagyja el ma a fővárost s utazik Ostendébe. A ministerelnök ugyanis érzékenyen beteg. Az utóbbi napokban erős lázai voltak, s orvosai roszabb következményektől tartottak. Az augusztus 18 án, mint ő felsége születésnapja évfordulóján, a ministerelnöki palotában adandó díszebéden Trefort minister fogja Tisza Kálmánt helyettesiteni.

— **Splényi báróné** — Blaha Lujza, mint a budapesti lapok irják, — benyujtotta kérvényét a fővárosi tanácshoz a herminatéri-sziuház megnyitási engedélyéért. A herminatéri szinház bérbevétele iránt a tulajdonossal már megegyezett, az őszön meg is szándékozik kezdeni az előadásokat ujonnan szervezendő társulatával. Az operettet egyelőre nem szándékozik fölvenni a műsorba, csak népszinművet és bohózatot fog adni.

— **Zajos gyülése** volt tegnap délután az 1848/9-iki honvédek központi választmányának a posta épület termében. A terem már fél négy órakor tömve volt, de a gyülés csak öt órakor vette kezdetét. Napirenden a Krivácsy József elnök elleni panaszok megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése állt volna, de a tárgyalást nem lehetett megkezdeni. Krivácsy elnök és Novák főjegyző közt szóváltás támadt az iránt, négy vagy öt órára volt-e az ülés összehiva. Azután azt inditványozták, hogy a napirenden levő ügy kényes természete miatt, az ülés a nyilvánosság kizárásával tartassék meg. Noha az inditványt nehányan ellenezték, a többség mégis elfogadta. E határozat alapján az elnök kijelentette, hogy a nem választmányi tagok távozzanak. Erre roppant zaj támadt, mely olyan sokáig tartott, hogy az elnök végre feloszlatta a gyülést.

— **A névmagyarositás** érdekében a központi névmagyarositó társaság titkára, Csukási Fülöp, lelkes felszólitást intézett az országos tanitótestület képviselőihez. Kiemeli a névmagyarositás nagy nemzeti jelentőségét s felhivja a mostani gyülést, hogy mint az egyetemes tanitógyülés örököse, mely a mult pünkösdkor kimondotta, hogy áthatva az ügy társadalmi és politikai fontosságától, hogy a névmagyarositást tőle telhetőleg támogatni fogja, ezen határozat valósitását és végrehajtását mostan foganatositsa s lépjen érintkezésbe a központi névmagyarositó társasággal.

— **Asszonyok harcza.** Egy előkelő fővárosi hölgy, kinek alapos gyanuja volt, hogy férje egy szinésznővel gyöngéd viszonyban él. Férje tudta nélkül ebédre hivta meg diadalmaskodó vetélytársát. A mit sem sejtő szinésznő eltogadta a meghivást, s a féltékeny háziasszony által szeretetreméltóan fogadtatott. Ebéd alatt a két hölgy bizalmas beszélgetést folytatott. Már jól előre haladt az idő, midőn a házi asszony vendégét figyelmeztette, hogy ruhája el van szakadva, s hogy ez annál inkább kijavitandó, mert férfi-vendégeket vár. A szinésznő felkérte titkos ellenségét, hogy nyujtson neki segédkezet. A féltékeny asszony erre ollót vett kezébe s a semmi rosszat sem sejtő szinésznő hosszu szép haját levágta. A szinésznő kétségbeesésében elájult. Alig tért azonban magához, boszut akart állni vetélytársnőjén. A két nő szeretetreméltóan czirógatta egymást, mi azzal végződött, hogy mindketten dagadt arczczal hagyták el a küzdőtért. A vetélytársnő a rendőrségre, a féltékeny pedig budoirjába sietett, hogy helyrehozza öltözetét, melyet a harcz igen megviselt. Az ügy most a biróság előtt van, mely legközelebb fog itéletet mondani.

ságok, mint inkább a sok szép és tarka szinü nappali repdesők s többféle nagy éji pillangók járulnak.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy mi nálunk a szép Apolló csak a Rodna völgyben találtatott, s az orleander pillangó, mióta az orleanderek nagy példányokban nálunk is tenyésznek, Erdélyben már nem tartozik a ritkaságok közé.

A többi rovar rendekre, s a rák és pók fajokra nézve, melyek daczára, hogy nálunk e fajokat nem kutatták még alaposan ki, s már is több sajátságos alakot mutattak, nem terjeszkedhetünk ki terjedelmesebben, de meg kell jegyeznünk, hogy a vándor sáska seregek már 24 év óta nem fordultak elő nálunk pusztitólag nagyobb mennyiségben s a dél-európai scorpió pedig magasan fekvő hegyi vidékünket szigoru teleivel teljesen kerülni látszik.

Ellenben a legalsóbb állatosztály, a puhányok rendje oly sokféle alakot mutat, s az édes vizi s szárazföldi puhányaink oly alapos kutatásnak képezték tárgyát, hogy e tekintetben állatvilágunk tulajdonképeni jellegét a legalsóbb zónától kezdve, egész pontosan meg tudjuk határozni. A dombos regióban igen sok különös faj található, például a fensikon a helix lutesceus, melyet a mélyebb helyeken a közönséges csigafaj képvisel, leggyakrabban pedig a kettő együtt fordul elő. Van még sok számos különös faj, mely e tekintetben e regiókat jellemzi, és a miként egyes fajok a közép hegységekben, a tölgyfa erdőkig terjednek el, ép ugy behatolnak némely fajok az előhegységekből egész a legalantabb fekvő völgyekig is, mint pl. a felix banatica egészen Kolozsvár vidékéig.

Vegyes hirek.

— **Béos örömittas.** Hatalmas munka után a bécsi „Donauhort“ csónakegyesület a tegnapi regettán leverte a new-yorki Cornell-University hat amerikai athleráját, kik egyenesen azért jöttek Bécsbe 40 kilogram sulyu ladikjokkal együtt hogy egyszer mindenkorra elkaparitsák a babért a bécsi csónakosok elől. Az érdeklődés és izgatottság rendkivüli volt. Amerikai sportlapok már rég óta czikkeznek kihivó hangon le versenyről s Bécsben általános volt a lehangoltság, mert biztosak voltak benne, hogy az amerikai óriások legyürik az osztrák argonautákat. Még a ma reggeli N. fr. P. is larmoyant hangon szól a dolog.ól s kilátásba helyezi, hogy ha leverik a bécsi crewet, a „Donauhort“ feloszlik. A bécsiek látva a hangulatot, ugyszólván utolsó perczben hozattak maguknak Angliából csónakot és trainert. És sikerült nekik megverni az amerikaiakat. Van bezzeg öröm Bécsben!

— **A blackburni** vasuti szerencsétlenség, négy emberéletet követelt áldozatul. A manchesteri gyorsvonat összeütközött a liverpooli vonattal. A manchesteri vonat első kocsijai pozdorjává zuzódtak, de a vezetőnek nem lett baja. A megsebesült utasokat fél óra mulva szedték ki a kocsikból; két ember már a pályaudvarban meghalt, kettő meg mire a kórházba szállitották. Sérülés kisebb nagyobb, számos történt. A vonalon minden közlekedés megszünt, mig a romokat nem takaritották el a szerencsétlenség szinhelyéről. Mindenki azt mondja, hogy a baj onnan eredt, hogy a manchesteri vonat kerékkötője nem volt elég erős s mikor már látta a vonatszemélyzet, hogy rosz uton a liverpooli vonat hátába megy, nem lehetett megállnia.

— **Az erkölcsös Berlin.** Berlinben a nétfőről keddre eső éjjel valamennyi 71 rendőrkerületben, továbá a sorompoval határos csendőrkerületekben az összes rendelkezésre álló gyalog és lovas erővel razziát tartottak. A birodalmi városban utóbbi időben gyakran ismétlődő lopások és rablások, továbbá az utczákon a közbiztonság megtámadása adtak első sorban okot a razziára. mely a legfelső rendőrhivatal parancsából történt. A razzia eredménye meglepő, mert az egyes kerületekben ötvennél több egyént fogtak el, kik a szabadban háltak. Reggel 5 óráig négyszázat kisértek be a rendőrök, s még a délelőtt folyamában is folyton hozták a szállitó szekerek a rendőr-kaszárnyába a letartóztatott egyéneket. Börtönök hiányában a rendőri igazgatóság udvarán kénytelennek tanyázni az elfogottak mig a törvénszék átveheti őket.

— **Az egyetemi carcert** ujra behozták Németországban. Legujabban tárgyalta a kérdést a szász weimarcisenachi országgyülés. Az e tárgyban elfogadott törvényjavaslat alapját egy petitio képezte, melyet 300 jenai deák az egyetemi rectorhoz benyujtott volt az iránt, hogy az 1879. okt. 1-e óta eltörölt carcer büntetés Porosz- és Szászország példájára, mint 14 napig terjedhető fegyelmi fenyiték ujra behozassék, és hogy az egyetemi hallgatók, az állami biróság által reájok szabott 14 napig terjedhető fogságot vagy elzárást az egyetemi carcerben tölthessék. A kormány által előterjesztett javaslat, mely ezen petitio folytán készült, még tovább ment, és a 2. kérelmi pontot elfogadta azon módositással, hogy az állami biróság által egyetemi hallgatóra kiszabott és a carcerben kitölthető fogság vagy elzárás 6 hétig terjedhet, de hozzátette, hogy ezen kedvezmény az illető birói hatóság inditványától függ. Az országgyülés elfogadta a törvényjavaslatot, de a carcerben kitölthető fogságot vagy elzárást 4 hétre szállitotta le, és azon toldatot „birói hatóság inditványára“ azzal helyettesitette „a büntetés végrehajtásának foganatositására illetékes hatóság inditványára.“ Aggályok merültek fel az iránt, hogy a biróságok által kiszabott criminalis büntetés a deákoknál a carcer folytán a fegyelmi fenyiték jellegét venné magára. Ennek folytán a kormánybiztos azon igéretet tette, hogy az egyetemi carcerben külön helyiségek lesznek berendezve a biróilag kiszabott szabadságvesztésbüntetések foganatositására.

— **Az angol biràk** munkaerejét az uj birói szervezett rendkivül igénybe veszi Ezelőtt is terhes munkát végzett az angol biró, főleg a főtörvényszékek tagjai, kik nagyon előrehaladt korban jutnak ezen állásba. Az angol lapok méltán panaszkodnak, hogy az uj birói szervezet következtében a főtörvényszékek biráinak alig jut idejük pihenésre, arról pedig, pogy tudományos dolgokkal foglalkozzanak, szó sem lehet. Ennek következése pedig az, hogy szenved az igazságszolgáltatás alapossága és eltünni kezd az angol biróságok régi dicső hirneve. Ezért az angol közvélemény méltán sürgeti, hogy e baj orvosoltassék.

— **Magyar huszárok** a román királynál. Bukarestből irják e hó 9-éről: Tegnapelőtt Hügel ezredes és tizennyolcz huszártiszt Sinaiába rándultak. A román király nagy előzékenységel fogadta huszár tisztjeinket és igen kedélyesen társalgott velük. A vadász pavillonban pedig igen fényes reggelit adott a szomszéd országból érkezett vendégek tiszteletére. A reggeli után a zárda előtt (hol a király lakik) nagy hóratáncz rendeztetett, melyben ugy a román mint a magyar tisztek részt vettek. A király, királyné és udvarhölgyek is megjelentek, a királyné hölgykiséretével, mint rendesen, román nemzeti diszben. Este a tiszti kaszinóban hangversenyt és fényes tánczestélyt rendeztek tisztjeink tiszteletére, kik csakugyan derekasan rakták de — de nem ám a csárdást — hanem a hórát. Reggel 4 óráig tartott a kedélyes mulatság, ölelkedve, a viszontlátás édes reményében bucsuztak el egymástól a hadfiak.

— **A párisi elektromos** kiállitás tegnapelőtt nyilt meg a champs-elyséesi iparpalotában, de teljes rendezéséhez még nehány nap szükséges. A Place de la Concordetól az iparpalota főkapujáig elektromos vasut vezet, mely bizonyára sokáig lesz a párisiak divatos játékszere. A palota két terme a nagy operával és a Théatre français-val telefon által közlekedik; mindenik terem falán tiz hangrés van s a kiállitás látogatóinak öt perczig szabad egyen-egyen hallgatózni. Van elektromos konyha is, melyet azonban többen fognak csodálni, mint utánozni. Egy czukros ostya elektromos megsütése másfél frtba kerül; egy beefsteak egész vagyont emésztene föl. Rendkivül érdekes egy plantaház, melynek egy részét éjjel-nappal elektrommal világitják meg, másik osztályát pedig csak éjjel; azt próbálják, melyikben nő hamarabb a vetemény. Leghamarabb tán mégis az isten napjának sütése alatt. Becses a kiállitás történeti része is; Hollandia elküldte hires Van-Marum-féle elektrom gépét, mely bár száz éves, de nagyságra maig sincs hozzá fogható. Olaszországból látható a kompasz, továbbá a vasrud, melyet egykor Volta használt kisérleteinél.

—**Roppant hőség** New-Yorkban. Mint londoni lapok sürgönyeiben olvassuk, f. hó 6-án New-Yorkban a rendkivüli hőségnek hatvan ember esett áldozatul.

— **Gőzhajók veszedelme.** Halafixból nagy szerencsétlenséget jelenek. Aug. 7-én reggeli négy órakor a „Cortez“ nevü gőzhajó sürü ködben a kikötő előtti zátonyon hajótörést szenvedett és teljesen tönkre ment. Az utasok, nemkülönben a tehernek legnagyobb része meg lett mentve, — Chesterben f. hó 8-án éjjel a Dee folyón horgonyt vetett „Lord Belgrave“ nevü gőzhajón tüz támadt, mely oly rohamosan terjedt, hogy az önkéntes tüzoltó csapat csakhamar kénytelen volt föladni a küzdelmet. A hajó teljesen leégett.

CSARNOK.

LÉBEDKA.

(Henry Gréville beszélye.)

(Folytatás.)

Az éj beállt; megebédeltek, aztán Marsine kocsiját kérte elő, bár az eső még mindig szakadott.

— Holnap majd elküldetem, a mi lovat nyertél, szólt Sergius a mint barátja tőle bucsuzott.

— Nem érdemli, hogy fáraszd magad; ne sies vele. — Majd magam viszem vagy vitetem el. Lébedka, a mint az ajtót nyitva látta, kidugta orrahegyét a szabadba; a fris, nedves lég kijebb csalogatta s szép csendesen kiczammogott, müvészien himbálva csipeit, mi közben fehér gyapjának hosszu selyem bodrai ezüstként fénylettek. Sergius nem ügyelt rája.

Marsine látta, mint tünik el a sötét éjben és zsebkendőjét huzta elő.

— Tartok tőle, hogy náthát kapok, szólt. Hallod Sergius, még egyet javaslok — utolszorra. Akarod összes mai veszteséged s legszebb lovamat — a kutyáért?

Manurof tagadólag rázta fejét.

— Megkétszerezem ajánlatomat, folytatá Marsine mintegy lázba esve.

Reszketett az ideges izgatottságtól. Szemei fénylettek, kezei görcsösen gyurták a zsebkendőt, mit még mindég tartott.

— Adok legjobb lovaimból egy troikát s három ezer rubel készpénzt?

— Nem, viszonzá Sergius. Rendkivül sajnálom barátom; de ha egyszer nemet mondtam, hát nem.

— Jól van, mondá — Marsine, ki lecsillapultnak látszott. — Tehát barag nélkül, jó éjt!

Sergius ki akarta kisérni komornyikjával a perronra.

— Sohse fáradj, szólt Marsine. Gyalázatos idő van künt; eredj be, még meghülsz.

Kimenet oly ügyetlenül botlott a szolgába, hogy ez megcsuszamlott; a kezében levő lámpa is kialádt bele. A szolga később menyre-fő dre fogadta, hogy Marsine fujta el; de ama pillanatban akker ura duraknak, hülyének nevezte s másik lámpa után küldte.

Ez alatt Marsine kiment volt, s betette maga után az ajtót.

Sergius lassu léptekkel tért vissza termébe; egy perczig volt itt, midőn a perronról távozó kocsi zörgése ütötte meg fülét.

— Nehezen tudhatott beszállni a sötétben, gondolá; annál rosszabb rája nézve, aztán már untat is az a ficzkó.

A nyugágyra ült s egy másodpercz mulva maga körül tekintett, mintha keresne valamit.

— Na lám, szólt. Lébedka kint maradt. Az idő a milyen, utálatos csunya lesz tőle.

Vette köpenyegét s a perronra ment ki. Tekintete hasztalan iparkodott felfedezni azt a fehér foltot, mit az agár a sötétben rendesen képezni szokott; lassan, majd erősebben fütyölt semmi felelet. Erre oly éles kiáltást hallatott az éjben, hogy az egész ház összefutott.

— Lébedka elveszett, mondá, keresni kell!

Nem akarta egészen kimondani, a mit gondolt. Nem mondhatta embereinek, hogy barátja lopta el kutyáját! A szolgák csakhamar fáklyákkal futkosták be a cselédházakat s kertet, egész terjedelmében. Ezer meg ezer hivó szózatot eresztettek meg, — mind hasztalan.

Sergius nehéz szivvel ment be: szeretett volna sirni, ugy szeretett volna, hogy ökleit szemére nyomva, erélyesen mondá: „Nem fogok!“

Kutyájának elvesztése nagy fájdalmat okozott neki; de bármennyire szerette, talán szivesen odaadta volna, csakhogy barátja ily meg nem nevezhető tettre ne vetemedjék.

Egy percz mulva oly nehéznek tetszett előtte a magánlét, hogy visszatért a perronra. Szokásból inkább, mint reményből, még egy átható füttyöt hallatott a távolba. Gyönge, messziről jövő ugatás telelt rája, viszhang gyanánt.

Arra hegyezte fülét s megint fütyölt. Most már közelebbről, az erdő megett hallatszott ugyanaz az ugatás. Sergius összehivta cselédségét s megmutatta nekik az irányt. Már egy fáklyás lovász ép kimenni akart a kerités kapun s nyitni készült. Egyszerre egy fehér tömeg lövelt át egy ugrással a tisztáson, ölnyi magasban, és Sergius lábaihoz zuhant. Lébedka volt. Kétszerháromszor körül tekergőzte ura lábait, örvendve nyögött s ájultan meredt meg.

És Sergius csakugyan karjaiba vette, akármilyen nehéz és piszkos is volt a sártól, a szalonba vitte be, a nyugágyra. Az egész cselédség követte őt, örömükben minden illemtudást elfelejtettek: szerették a jó állatot, mely senkinek se vétett.

Lébedkát takarókba burkolták, meleg tejet itattak vele, s még náthát se kapott a nagy bajtól.

Marsine maga egyedül mondhatta volna el, hány harapással sebesitette össze a kutya kezét, karját: de ő hallgatott róla.

Manurof örömében csaknem megbocsátotta barátjának árulását; midőn Lébedka oly csattanós példáját adta annak a ragaszkodásnak maga iránt, szanalom fogta el azon szerencsétlen iránt, kit Lébedka csak gyülöletével tudott sujtani.

Volt esze, hogy ex-barátjának el ne küldje a vesztett lovakat.

Majd ugy látszanék, — szólt magában — mintha szakitani akarnék; had jöjjön vagy küldjön ő maga utánuk.

Egy hét telt le a nélkül, hogy Marsine életjelt adott volna magáról; végre a következő vasárnap kora reggel, kocsisa jelent meg s ura nevében kérte a nyert lovakat.

Sergius a küldöne kiséretében lement a tabun-ba-tabun nak hivják a lófalkát s azt a keritéses helyet, hol télig a lovakat tartják, — a kocsis jelenlétében három kifogástalan, hibátlan lovat választott s hámot dobatott rájuk. Három lovász vezette ki, a mi nem történt épen minden nehézség nélkül, s a ház felé irányozták.

Mig ezt végre hajtották, Lébedka mint mindig gazdáját követte. Marsine kocsisa még észrevenni se látszott őt. De ama pillanatban, midőn Sergius a tabun-ajtó titkos lakatjának zárával bibelődött, a kocsis valami nyalánkságot nyujtott tenyerében a kutyának, mely alkalmasint nagyon jó izü lehetett, mert habozás nélkül nyelte el s utána elégült ábrázattal nyalta meg száját. Az a dolog annyira izlett neki, hogy több izben oda ment a kocsishoz, meg szagolta zsebeit; de ez közönyösen viselte magát, mintha egy percig se vetett volna rája ügyet.

Különben rögtön távozott, azon ürügy alatt hogy a fiatal lovak még nincsenek eléggé idomitva és időbe kerül mig ezt a hosszas s nehéz utat megteheti velük haza felé.

— A hogy akarod. Isten áldjon! szólt Sergius, miután még egyszer megsimogatta csikóinak orrát.

(Vége köv.)

BAROMVÁSÁR

— 1881 augusztus 11-én. —

Eladatott és pedig:

fejős tehén	37	drb. párja	140—180	frt.
meddő „	29	„ „	130—150	frt.
egy éves	11	„ „	38— 55	frt.
két éves	7	„ „	50— 75	frt.
Ökör (sov.)	14	„ „	160—220	frt.

ló (legközönségesebb czigány lovak) 10 drb, drabja 15-forttól 30-ig,

Összesen: 108 darab.

KÖZGAZDASÁG.

Budapest 1881. augusztus 11.

Hetivásári jelentés

Felhajtatott: 625 magy. ökör 488 db. magy. tehén, 541 db. szerbiai ökör, 151 db. bivaly és 21 db. bika: összesen 1826, szarvasmarha.

Daczára annak, hogy a mai felhajtás körülbelül 300 dbbal kevesebb volt mint a mult héten mégsem feleltek meg az árak várakozásunknak, mi főleg abban keresendő, hogy meglehetős sok istállós marha volt felhajtva a vásáron. Következő árakat jegyeztünk: magy. ökrökért 50—54, magy tehénekért 48—51; páronként 140—215. szerbiai ökrökért 49—51½ bivalyokért 45—48, és bikákért 46—50 métermázsánként.

Braun Józsefés fia
bizományi üzletéből.

„Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, aug. 13. Az országos tanitógyülésen Békey Imre 9 órakor megnyitván az ülést, Gáspár János, mint korelnök megválasztatik. Hosszabb beszédben fejtegeti a gyülés fontosságát. Azután a kijelölő bizottság tagjai választatnak meg. Elnök jelenti, hogy a közoktatási minister megbizottja Gönczy Pál, fővárosi törvényhatóság képviselői: Ráth és Kammermayer polgármesterek megjelentek. Elfoglalják helyüket. Gönczy Pál a miniszter nevében üdvözli a megjelenteket, kifejti hosszas beszédben a népnevelés fontosságát. Párhuzamot von az 1868. előtti és utáni népnevelésről s megjegyzi, hogy akkor negyedfél millió áldoztatott, most 10 millió fordittatik népnevelésre. Azelőtt pénzzel kellett kinálni a szülőket, hogy neveltessék gyermekeiket, most erőszakkal ostromolják a ministert, hogy gyermekeik neveltessenek. Előadja, hogy nehéz feladat áll megoldásra. (Élénk éljenzés.)

Ezután Ráth főpolgármester üdvözli az összegyülteket, kiemeli, hogy a fővárosnak mindig első kötelessége a népnevelés előmozditása, miről a főváros költségelőirányzatai tesznek tanubizonyságot. A korelnök köszönetet mond a gyülés nevében. Elnökké Békey Imre megválasztatik, s azonnal meg is köszöni a benne helyezett bizalmat. Ezzel az ülés befejeztetett.

Mai ülésben az ülés tárgya, az ügyrend tárgyalása és a szakbizottságok megállapittattak.

Holnap 11 órakor a fiumei vendégek megérkeznek.

Innsbruck, aug. 13. A király tegnap 3 órakor ágyulövések és óriási néptömeg üdvözlete közt bevonult a városba.

Prága, aug. 13. Az uj cseh szinházban tegnap este 6 órakor tűz ütött ki. Tetőzete leégett és 100 mázsányi csillár szörnyü robajjal aláhullott. Belseje is lángot kapott. Kraus altábornagy azonnal megjelent a tűz helyén és elzáratta az utczákat. A rendőrség 10 frtos bankókra szánt vignetákat elkobozta.

Zágráb, aug. 13. Vrbanics és Vojnovics egyetemi tanárok, Mrazovics-töredék vezérférfiai politikai maguktartása miatt állásuktól fölmentettek. Bedekovics Kamilló főmérnök büntetésképp Eszékre, Novotny bellovári reáltanodai igazgató fegyelmi vizsgálat alá helyeztetett.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR.*)

Fontos gyomorbajban szenvedőknek!

Schaumann Gyula gyógyszerész urnak Stockerauban.

Ha én az ön gyomorsójának gyógyerejét hamarább ismertem volna, már régen megszabadultam volna hosszas gyomorbajaimtól és azon sok pénzt, melyet egészségem helyreállitására feláldoztam, anélkül, hogy eredményhez jutottam, megtakarithattam volna. Használtam az ön gyomorsóját és azonnal meggyógyultam, sőt nőm is, a ki folytonosan keresztcsont fájdalmakban szenvedett, az ön sójának használata után teljesen megszabadult a fájdalmaktól.

Azon helyzetben vagyok tehát, hogy az ön gyomor-sóját, mint általános gyógyszert mindenkinek ajánlhassam, kérvén önt, hogy nekem postautánvéttel még 3 dobozzal küldeni szives legyen, őszinte tisztelettel

Josef Wittmann,
lakatos Marburgban.

Kapható a készitő, gazdasági gyógyszerésznél Stockerauban és Magyarország minden jó nevü gyógyszertáraiban. Ára egy doboznak 75 kr. Legalább is két dobozzali megrendelés utánvéttel küldetik meg.

Kwizda Ferencz János urnak
cs. k. udvari szállitónak **Korneuburgban.**

Több mint egy éve, hogy alólirt tehenészet önnek Korneuburgi marhaporát használja hetenkinti adagolásban a fejős tehenecknél és pedig a legjobb sikerrel. Különösen, a hol inkább a tejmennyiségre vannak tekintettel és nem a tenyésztéssel s hol naponkint és darabonkint több mint 50 font szénát etet fel az ember és ezen erős etetés folytán igen könnyen gyomorbetegségek léphetnek fel az állatoknál, az ön Korneuburgimarhaporának használata felülmulhatlan ugy annyira, hogy a tehenek folyton egészségesek és jó étvágygyal birnak, s a tej kövér és izletes lesz.

Január ius, 1881.

A ruckerlbergi tehenészet 20.
Graz mellett.

A beszerzési forrásokra nézve mai számunk hirdetményei rovatában megjelenő „Állatgyógyászati készitményekre“ utalunk.

*) E rovat alatt megjelenő czikkekért semmi felelősséget sem vállal. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemü

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

épitési asztalos munkákat

készit, s az épitések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLÓIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl **7 frt.**

Koczkás parquette egy □ öl **12 frt.**

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, köris s másnemü fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyob pontossággal teljesit. (240) 31—100

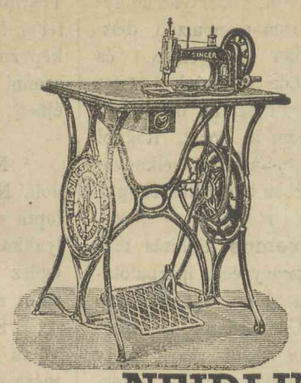

A VILÁG ELSŐ ÉS LEGNAGYOBB VARRÓGÉPGYÁRA:

THE SINGER MANUFACTURING Co.

NEW-YORKI

varrógépei rendkivüli munkaképességük, jóságuk s tartósságuk miatt az összes varrógépek közt, mint a legkitünöbbeknek bizonyultak be, mi nemcsak több mint három millió vevő és érdek nélküli szakértők által ismertetett el, hanem még több mint kétszáz legmagasbb érdemdij, de kiválóan az évről-évre növekedő forgalom által bizonyittatik,

mely egyedül az utolsó évben 538,609 varrógépre, tehát minden üzletnapban több mint 1700 darabra emelkedett.

Ezen tények hangosabban szólnak bármily ajánlásnál, s legjobb bizonyitékul szolgálnak az eredeti Singer varrógépek felülmulhatlanságáról.

Csak ugy valódi, ha a gép a bejegyzett védjegyen kivül, a karján a teljes czéget: „The Singer Manufacturing Co.“ viseli és alant látható „Neidlinger G.“ aláirásommal ellátott jótállási okmány (Certificate) mellékeltetett. (127) 21—52

NEIDLINGER G. Kolozsvár, 5 — belközép-utcza — 5 szám.

The Singer Manufact. Co. NEW-YORK.

THE SINGER MFG. CO. N. Y. TRADE MARK

Fol. ..... No. .....

CERTIFICATE.

Chieff Ofice New-York, 34 Union Square.

We, the Undersigned, Singer Manufacturing Co. do hereby certify, that the accompanying Sewing Machine bearing above Number, is constructed in our Manufactory and shipped to our General Agent for Russia, the North and Middle of Europe, Mr. G. Neidlinger, Hamburg.

We further state, that our Machines can only be had in Russia, the North and Middle of Europe through Mr. G. Neidlinger or the Agents appointed by him.

The Singer Manufacturing Co., New-York.

General-Agent for Russia, the North and Middle of Europe.

G. NEIDLINGER, **EDWARD CLARK,** Presidant.

The Singer Manufact. Co. NEW-YORK.

Philadelphiai nemzetközi kiállitás bizottsági birálata:

Egy kiváló minőségü családi, varrógép melyben a legtöbb czélirányos gépészeti találmány van összpontositva; mely találmányok a különböző részeknek pontos járás' kölcsönöz; szerkezeti egyszerüség; kiviteli szilárdság s a munkák kitünősége s az egész együttes tökéletessége.

GASKORN A. T. vezérigazgató. HAWLEY J. R. elnök ASCHER MAYER titkár.

Az észak-amerikai egyesült államok százas bizottsága.

Legnagyobb választék

Uj papir üzlet!!!

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy az itteni piaczon főtér 12. sz. alatt levö Lukács házban egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő egészen ujonnan berendezett

PAPIR, IRÓ ÉS RAJZSZERKERESKEDÉST

nyitottam.

Készletet tartok mindennemü **bel- és külföldi** gyártmányu **iró-, levél- és rajzpapirok, festék áruk, ironok**, valamint **rajzeszközökből** és miután bevásárlásaim a legelső gyáraknál személyesen eszközöltem, a **legnagyobb előnyöket** nyujthatom.

E téren szerzett gazdag tapasztalataim párosulva szilárd elvekkel, biztositékot nyujtanak az iránt, hogy legfőbb törekvésem leend bármily hozzám intézendő megbizásoknak a leggyorsabb és legpontosabban eleget tenni.

Kiváló tisztelettel

STRATZINGER G.

papirkereskedő.

(344) 4—8

Viszont eladók a legnagyobb kedvezményben részesülnek!

Papir, iró- és rajzeszközökben.

Kolozsvártt, főtér 12. szám alatt. Lukács „régi Frölich“ házban.

XII-ik iskolai év 1881—82.

cs. k. batóságilag engedélyezett

Ungar zongora-iskolája

BÉCS I. Kärntnerhof BÉCS

a legkitünőbb Conservatoriumok mintája és principiuma szerint berendezve.

Kitünő tanerők, és pedig a zongora virtuos-ok

Willi testvérek és Louis Thern

(a képző-iskolák részére.)

Tanitványok felvétele f. év szept. 1-től kezdve.

Kimeritő értesitést és tantervet kivánatra bérmentve küld az igazgató (365) 1—4

J. Ungar.

Ipar- és kereskedelmi iskola

(324) GRÁCZBAN. 3—8

Nyilvánossági joggal felruházva cs. k. ministerialis jóváhagyással 1879. május 1.

Haladási érem 1873.

Az akademia **ez évi szeptember 16-án** 19-ik iskolai évébe lépik.

Az akademiát végzetteknek joguk van az egy évi önkéntes szolgálattetelre, ha beléptök előtt az a'gymnasiumot, vagy az alreáliskolát jó eredménynyel végezték. Oly tanitványok részére, kiknek a fenti előkészültségök hiányzik, rendelkezésül áll egy külön előkészitő tanfolyam az önkéntesi vizsga készülésére.

Minden egyéb kérdésekro u. m. felvétel, elhelyezés stb. kimeritő felvilágitással szolgál

Az ipar- és kereskedelmi akadémia igazgatósága Gráczban.

(324) 4—8 **Dr. ALWENS**, igazgato.

Állatgyógyászati készitmények

Kvizda Ferencz János

cs. kir. udvari szállitótól Korneuburgban.

Cs. k. szabad. Korneuburgi marhapor, szarvasmarhák, lovak és juhok számára. Használható a legjobb sikerrel, mint állati **táppor**, szabályszerüen adva, sok évi tapasztalat szerint **étvágyhiány, vérfejésnél a tej javitására**, mint biztos elővigyázati szer emésztési zavarok, légzési nehézségeknél, s hathatósan elősegiti az állatok természetes ellenállási erejét a marhavész ellen, és legyőzi a hajlandóságot a mirigydaganatokra és kólikára.

Cs. kir. szab. restitutions fluid (mosó viz) **lovak számára.** Erősitésre a nagy munkák előtt és után, nemkülönben erősitőszernek külső betegségeknél, köszvényeknél, Rheumatismusnál, ficzamoknál és az izmok és inak merevségénél stb. 1 üveg ára **1 frt 40 kr.**

Erősitő takarmány lovak és marhák részére, mint gyors erősitő lesoványodott állatoknak és a hizás elősegitésére. Ládákban **6** és **3 frtért**, csomagokban **30 krért.**

Lópata-Vaselin, porladozó és törékeny paták ellen. 1 tégely ára **1 frt 25 kr.**

Patakitt, (mesterséges pataszaru). 1 rud ára **80 kr.**

Cs. kir. szab. desinficiáló por, istállók, árnyékszékek, emésztő gödrök számára, egyúttal kitünő trágyasó-kötő szer. 1/5 kilós csomag ára **15 kr**, egy egesz láda **2 frt 40 kr**, fél láda **1 frt 40 kr.**

Disznòpor a hizás elősegitésére és gyors elősegitő por lesoványkodott állatok megerősitésére, valamint óvszer a futó üszög ellen. 1 nagy csomag ára **1 frt 26 kr**, kis csomag **63 kr.**

Valódi minöségben kaphatók fennt elősorolt készitmények a következő czégeknél:

Kolozsvártt: Dietrich Sámuel és Gergely Ferencznél; Beszterczén: Zints Károly gyógyszerésznél, Keresztes J.-nél; Deésen: Nick Ferencznél; Marosvásárhelytt: Bernadi Dániel gyógyszerésznél, Bucher Miksánál; N.-Enyeden: Binder Ágost gyógyszerésznél; Segesvártt: Weber János gyógysz., Teutsch J. B.-nél; Szász-Régen: Schäser gyógysz., Czoppelt H. kereskedésében.

Ezeken kivül a koronatartomány minden városában és piaczán vannak raktáraim, melyek koronkint a vidéki lapok utján hirdettetnek.

Ki védjegyemnek bármely hamisitóját felfedezi, 500 frtig terjedő jutalmat nyer.

Kvizda János,

cs. k. udv. szállitó.

(352) 1—8

Tanács és segély azok részére,

a kik látgyengeségben szenvednek és nevezetesen megerőltetett tanulmányozás és tulzott munka folytán a szemnek ártottak

Ifju koromtól fogva azon szenvedélyes tulajdnonal birtam, hogy a csen-des éjjeket tudományos munkálatokra használtam. Ugy ezáltal valamint a számos gyengitő Optikai és számtani dolgozatok által látóerőim annyira meggyengültek miszerént félnem kellett azoknak telyes elvesztésétől annál inkáb a mivel szemeim folytonosan tartó gyuladásban voltak a mely gyuladás számos évek multával is a leggyakorlotabb orvosok kezelése mellett sem akart engedni. Ezen szomoru állapot közepette sikerült egy szert találnom, a melyet én több mint 40 éve a legkitünőbb sikerrel használok. Nem csak, hogy a nevezett gyuladás telyesen elhárittatott, hanem szemeim élessége és ereje is visza tért ugy annyira, hogy most koromban is szemüveg nélkül a leg aprobb betüt olvashatom és mint ifju koromban a legbelyesebb láterőnek örvendek. Azon kedvező kisérletet másoknál is alkalmaztam melyek között olyanok is találkoznak kik azelőtt, a legerősebb szemüveggel feltegyverkezve, alig tudták üzlet dolgaikat végezni! azonban a szernek folytonos használata folytán szemüvegöket eldobhatták, miután előbbi természetes láterőjüket vissza nyerték. Ezen **mosószer** egyillatós esszentia melynek alkotrészeit az édes kőménye növéne képezi. Ugyan ez nem tartalmaz sem **drasticus** sem **bóditó** még kevésbbé fém vagy más ártalmas alkotrészeket és Erdélyben valódi minöségében kapható **J. B. Teutsch ur** által **Segesvártt.** Nevezett nagyüvegét 2 frt. 40 krért. a kissebbet 1 frt 80 krért küldi használati utasitással együtt. En tehát ajánlom a szenvedőknek, hogy az Essentiát csak innen hozassák miután egy üveg hosszas használatra elégséges, ugyan is abból egy kevés, vizzel vegyitve tejszerü folyadékat képez, melyel estve reggel vagy gyengitő munka után **a szemkörnyéke megnedvesittetik.** A hatás szerfelet jótékony és üditő és egyuttal a bőr szinet üde állapotba hozza és tartja. Nagy örömömre szolgálland ha különösen azoknak lesz segitségére, ki az igazság világáért fáradhatatlan törekvés folytán, saját szemök világát veszélyeztetik. Talán ezen szernek használata mellett, fájdalom! az i. közt lábra kapott szemüveg hordozása is nélkülözhetövé válik miután ez a legtöbb esetben a szemet inkább rontja mint javitja. Szem üveg csak a szem szervezet hibás jelenléténél lehet hasznos, de nem egészséges vagy gyengült szem erösitésére;

DR. ROMERSHAUSEN.

A hirneves ösmert Dr. Romershausen féle szemviz készletben van és pedig:

1 kis üveg 1 frt 80 kr. 1 nagy üveg 2 frt 40 kr. o. é.

J. B. Teutsch raktárában Segesvártt.

Viszont eladók nagyobb vásárlásnál megfelelő engedményben részesülnek (94) 7—*

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.